

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ**της 1ης Φεβρουαρίου 2013****σχετικά με πλαίσιο εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων****(CON/2013/10)****Εισαγωγή και νομική βάση**

Στις 11 Ιανουαρίου 2013 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του κυπριακού υπουργείου Οικονομικών για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με δέσμη σχεδίων νόμου για τη θέσπιση πλαισίου εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων που λειτουργούν στην Κύπρο (εφεξής τα «σχέδια νόμου»).

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην τρίτη και έκτη περίπτωση του άρθρου 2 παράγραφος 1 της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1998 σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων,¹ καθώς τα σχέδια νόμου αφορούν την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) και κανόνες εφαρμοστέους σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στο βαθμό που αυτοί επηρεάζουν ουσιωδώς τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αγορών. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός και κύρια χαρακτηριστικά των σχεδίων νόμου

1.1 Σκοπός των σχεδίων νόμου είναι η θέσπιση ενός άρτιου πλαισίου ανάκαμψης, αναδιάρθρωσης και εξυγίανσης των πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και να εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον. Το πλαίσιο εξυγίανσης πρόκειται να διαμορφωθεί με βάση τις προτεινόμενες τροποποιήσεις i) των περί τραπεζικών εργασιών νόμων του 1997 έως του 2009², ii) των περί συνεργατικών εταιρειών νόμων του 1985 έως του 2012³, iii) των περί της διαχείρισης χρηματοοικονομικών κρίσεων νόμων του 2011 έως του 2012⁴, iv) των περί ειδικού φόρου πιστωτικού ιδρύματος νόμων του 2011 έως του

1 ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42.

2 Νόμος 66(I)/1997, Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας αριθ. 3168, 18.7.1997.

3 Νόμος 22/1985, Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας αριθ. 2043, 29.3.1985.

4 Νόμος 200(I)/2011, Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας αριθ. 4313, 30.12.2011.

2012⁵, καθώς επίσης και με βάση ν) το περί σύστασης και λειτουργίας σχεδίου προστασίας καταθέσεων και εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων (εφεξής το «Σχέδιο») σχέδιο νόμου και τους συνοδευτικούς αυτού κανονισμούς, και, τέλος, vi) το περί εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων σχέδιο νόμου (εφεξής το «σχέδιο νόμου για την εξυγίανση»).

- 1.2 Ειδικότερα, οι τροποποιήσεις των περί τραπεζικών εργασιών νόμων ενισχύουν τις εξουσίες της ΚΤΚ i) να συλλέγει πληροφορίες από τις τράπεζες, περιλαμβανομένων των εξουσιών εισόδου στις εγκαταστάσεις αυτών και ελέγχου, και ii) να παρεμβαίνει έγκαιρα, ασκώντας τις νέες εξουσίες της να ζητά α) αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας χωρίς αυστηρή τήρηση των κανόνων του εταιρικού δικαίου, β) την υποβολή σχεδίων ανάκαμψης και την υποβολή πληροφοριών ενόψει της κατάρτισης σχεδίων εξυγίανσης από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου υπό την ιδιότητά της ως αρχής εξυγίανσης και γ) τον περιορισμό της καταβολής μερισμάτων και των αποδοχών των αξιωματούχων, εκτελεστικών στελεχών και διευθυντών τραπεζών. Τέλος, οι τροποποιήσεις των περί τραπεζικών εργασιών νόμων εισάγουν μια νέα διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης, η οποία συνεπάγεται το διορισμό ειδικού εκκαθαριστή σε περίπτωση που α) έχει ανακληθεί η άδεια λειτουργίας της τράπεζας, β) η τράπεζα διατηρεί καταθέσεις που καλύπτονται από το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων και γ) η ειδική εκκαθάριση της τράπεζας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον.
- 1.3 Με τις τροποποιήσεις των περί συνεργατικών εταιρειών νόμων σκοπείται η ευθυγράμμιση του κειμένου τους με το σχέδιο νόμου για την εξυγίανση. Ειδικότερα, οι τροποποιήσεις των περί συνεργατικών εταιρειών νόμων παρέχουν στον έφορο των συνεργατικών εταιρειών την εξουσία να απαιτεί i) την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ορισμένου συνεργατικού πιστωτικού ιδρύματος (ΣΠ), ii) την υποβολή σχεδίων ανάκαμψης και την παροχή πληροφοριών στην αρχή εξυγίανσης ενόψει της κατάρτισης από αυτή σχεδίων εξυγίανσης και iii) περιορισμούς στην καταβολή μερισμάτων και τις αποδοχές των αξιωματούχων και διευθυντών των ΣΠ. Εξάλλου, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις εισάγουν στους περί συνεργατικών εταιρειών νόμους διατάξεις σχετικές με την ειδική εκκαθάριση των ΣΠ και το διορισμό ειδικού εκκαθαριστή σε περίπτωση που α) έχει ανακληθεί η άδεια λειτουργίας του ΣΠ, β) το ΣΠ διατηρεί καταθέσεις που καλύπτονται από το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων και γ) η ειδική εκκαθάριση του ΣΠ εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον.
- 1.4 Το περί σύστασης και λειτουργίας σχεδίου προστασίας καταθέσεων και εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων σχέδιο νόμου και οι συνοδευτικοί αυτού κανονισμοί καταργούν i) το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων που είχε συσταθεί με το άρθρο 34 των περί τραπεζικών εργασιών νόμων, και ii) το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, που είχε συσταθεί με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του περί της σύστασης και λειτουργίας ανεξάρτητου Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας νόμου⁶, τα αντικαθιστούν δε με μια ξεχωριστή νομική οντότητα αποτελούμενη από δύο διακριτά

⁵ Νόμος 84(I)/2011, Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας αριθ. 4282, 29.4.2011.

⁶ Νόμος 201(I)/2011, Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας αριθ. 4313, 30.12.2011.

ταμεία, ήτοι α) ένα ταμείο προστασίας καταθέσεων και β) ένα ταμείο εξυγίανσης (εφεξής από κοινού καλούμενα τα «Ταμεία»). Τα διαθέσιμα κεφάλαια των Ταμείων πρόκειται να τηρούνται σε δύο διακριτούς μεταξύ τους λογαριασμούς, έναν για κάθε ταμείο⁷. Το Σχέδιο εφαρμόζεται σε τράπεζες και υποκαταστήματα τραπεζών που έχουν συσταθεί στην Κύπρο, σε τράπεζες που λειτουργούν διασυνοριακά και στον Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως Στέγης (εφεξής από κοινού καλούμενα τα «καλυπτόμενα πιστωτικά ιδρύματα»). Το Σχέδιο: i) θα αποζημιώνει μέσω του Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων τους καταθέτες καλυπτόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων, εφόσον αυτά δεν είναι σε θέση να αποπληρώσουν τις καταθέσεις τους ή εφόσον έχει εκδοθεί διάταγμα για θέση τους υπό αναγκαστική διαχείριση ή εκκαθάριση, και ii) θα χρηματοδοτεί την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σχέδιο νόμου για την εξυγίανση. Όλα τα καλυπτόμενα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να καταβάλλουν εισφορές στο Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων σύμφωνα με τα οριζόμενα στους συνοδευτικούς του σχεδίου νόμου κανονισμούς, εκτός εάν κάποιο τέτοιο ίδρυμα εξαιρεθεί με απόφαση της Επιτροπής του Σχεδίου. Υποκαταστήματα τραπεζών που έχουν συσταθεί σε άλλο κράτος μέλος δύνανται να εξαιρεθούν, εφόσον καλύπτονται από αντίστοιχο σχέδιο προστασίας καταθέσεων του κράτους μέλους στο οποίο έχουν συσταθεί οι εν λόγω τράπεζες. Τη διοίκηση του Σχεδίου αναλαμβάνει ανεξάρτητη επιτροπή, της οποίας προεδρεύει ο διοικητής της ΚΤΚ.

- 1.5 Οι τροποποιήσεις των περί της διαχείρισης χρηματοοικονομικών κρίσεων νόμων σκοπό έχουν, μεταξύ άλλων, α) να διευρύνουν το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω νομοθεσίας, αναθέτοντας στο Υπουργικό Συμβούλιο εξουσίες για τη λήψη μέτρων στήριξης, κατόπιν σύστασης της ΚΤΚ, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις⁸, β) να θέσουν ως προϋπόθεση για τη χορήγηση κυβερνητικής στήριξης προς οποιοδήποτε από τα Ταμεία την εκ μέρους της Διαχειριστικής Επιτροπής τους εξάντληση κάθε δυνατότητας άντλησης πρόσθετων πόρων από τα καλυπτόμενα πιστωτικά ιδρύματα ή μέσω δανεισμού, γ) να θεσπίσουν την υποχρέωση αξιολόγησης της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του αιτούντος χρηματοπιστωτικού ιδρύματος πριν από την όποια σύσταση του Υπουργικού Συμβουλίου για λήψη μέτρων στήριξης, δ) να απαλείψουν τις αναφορές στην ύπαρξη «χρηματοοικονομικής κρίσης» ως προϋπόθεση για τη λήψη μέτρων στήριξης και ε) να εισαγάγουν διατάξεις για τη διαχείριση από το Υπουργικό Συμβούλιο, κατόπιν εισήγησης της ΚΤΚ, των υβριδικών και δευτεροβάθμιων κεφαλαίων χρηματοπιστωτικών οργανισμών που έχουν λάβει ή έχουν ζητήσει στήριξη.
- 1.6 Τέλος, το σχέδιο νόμου για την εξυγίανση θεσπίζει πλαίσιο παρέμβασης όσον αφορά τη λήψη και εφαρμογή των μέτρων εξυγίανσης σε σχέση με πιστωτικά ιδρύματα, όταν α) το επηρεαζόμενο

⁷ Το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων θα χρηματοδοτείται από τους πόρους του υφιστάμενου ταμείου, τις μελλοντικές εισφορές των καλυπτόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων, τη μεταβίβαση και εκκαθάριση περιουσιακών στοιχείων, τα έσοδα από κυρώσεις που επιβάλλει η Επιτροπή του Σχεδίου και από δάνεια που το Σχέδιο δύναται να ασφαλίσει, υποστηριζόμενα από εγγυήσεις των καλυπτόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων. Το ταμείο εξυγίανσης θα χρηματοδοτείται από τους πόρους του υφιστάμενου ταμείου με τη μορφή εισφορών προερχόμενων από τις τράπεζες δυνάμει των περί ειδικού φόρου πιστωτικού ιδρύματος νόμων, από τις μελλοντικές εισφορές, τη μεταβίβαση και εκκαθάριση περιουσιακών στοιχείων, τα έσοδα από κυρώσεις που επιβάλλει η Επιτροπή του Σχεδίου και από δάνεια.

⁸ Βλ. παράγραφο 4 της παρούσας γνώμης.

ίδρυμα είναι ή πρόκειται να καταστεί μη βιώσιμο ή β) χωρίς τη λήψη μέτρων εξυγίανσης, το ίδρυμα αδυνατεί να τηρήσει τις απαιτήσεις για την κεφαλαιακή του επάρκεια ή/και τη ρευστότητά του, ή γ) τα μέτρα εξυγίανσης είναι αναγκαία για την προαγωγή της δημόσιας ωφέλειας ή την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος. Οι κύριοι στόχοι του σχεδίου νόμου για την εξυγίανση είναι i) η διασφάλιση της συνέχειας των τραπεζικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, ii) η αποτροπή δυσμενών επιπτώσεων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, iii) η διασφάλιση της σταθερότητας και της ομαλής λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και iv) η προστασία των δημόσιων πόρων και των καταθετών. Η παρέμβαση εδράζεται, μεταξύ άλλων, στις ακόλουθες αρχές: α) οι μέτοχοι και τα επωφελούμενα μέρη θα πρέπει να είναι οι πρώτοι που θα επωμίζονται τις ζημίες, β) οι πιστωτές θα πρέπει να επωμίζονται ζημίες μετά τους μετόχους, οι δε πιστωτές της ίδιας τάξης να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης, γ) κανένας πιστωτής δεν θα πρέπει να περιέρχεται σε δυσμενέστερη οικονομική θέση από εκείνη στην οποία θα βρισκόταν εάν το συγκεκριμένο ίδρυμα τίθετο σε εκκαθάριση στο πλαίσιο διαδικασίας αφερεγγυότητας, δ) τα ανώτατα διοικητικά στελέχη του επηρεαζόμενου ιδρύματος θα πρέπει να αντικαθίστανται και να φέρουν ευθύνη για κάθε παράβαση των καθηκόντων τους, ε) κάθε επέμβαση στα δικαιώματα ιδιοκτησίας θα πρέπει να είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και να μην προσκρούει στο κοινοτικό κεκτημένο. Η ΚΤΚ θα ενεργεί ως αρχή εξυγίανσης, έχοντας την εξουσία να εκδίδει, κατόπιν διαβούλευσης με το υπουργείο Οικονομικών, διατάγματα για την εφαρμογή των ακόλουθων μέτρων εξυγίανσης: i) αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου του επηρεαζόμενου ιδρύματος, ii) πώλησης εργασιών του επηρεαζόμενου ιδρύματος, περιλαμβανομένης της μερικής ή ολικής μεταβίβασης στοιχείων του ενεργητικού του και υποχρεώσεων, iii) μεταβίβασης των στοιχείων του ενεργητικού ή υποχρεώσεων σε μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα (bridge bank) ή σε εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και iv) διάσωσης με ίδια μέσα («bail-in»). Ως αρχή εξυγίανσης, η ΚΤΚ θα έχει εξάλλου την εξουσία να διορίζει ειδικούς διαχειριστές που θα αναλαμβάνουν τη διοίκηση του υπό εξυγίανση πιστωτικού ιδρύματος.

- 1.7 Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι η προτεινόμενη θέσπιση ενός άρτιου πλαισίου για την ανάκαμψη, την αναδιοργάνωση και την εξυγίανση των πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων υπαγορεύεται από ένα πιθανό πρόγραμμα οικονομικής στήριξης της Κύπρου προς αντιμετώπιση του αντίκτυπου της κρίσης δημόσιου χρέους στον τραπεζικό τομέα και την οικονομία της Κύπρου.

2. Γενικές παρατηρήσεις

- 2.1 Με την επιφύλαξη των υπόλοιπων παρατηρήσεων που διατυπώνει στην παρούσα γνώμη, η ΕΚΤ επικροτεί τα σχέδια νόμου ως μέσο ενίσχυσης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Κύπρο.

Σε σχέση με παλαιότερη νομοθεσία που ρυθμίζει τα θέματα αυτά έχει επανειλημμένα λάβει χώρα διαβούλευση με την ΕΚΤ⁹.

- 2.2 Η ΕΚΤ υπενθυμίζει στην αιτούσα αρχή ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 της απόφασης 98/415/ΕΚ, η γνώμη της ΕΚΤ θα πρέπει να ζητείται σε «εύλογο στάδιο» της νομοθετικής διαδικασίας. Αυτό σημαίνει ότι η διαβούλευση θα πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρονικό σημείο της νομοθετικής διαδικασίας που να εξασφαλίζει στην ΕΚΤ επαρκή χρόνο για την εξέταση των σχεδίων των νομοθετικών διατάξεων και για την έκδοση της γνώμης της.

3. Το σχέδιο νόμου για την εξυγίανση

- 3.1 Η ΕΚΤ σημειώνει ότι, ακολούθως προς άλλα εθνικά πλαίσια εξυγίανσης σε σχέση με τα οποία πρόσφατα άσκησε τη γνωμοδοτική της αρμοδιότητα, το άρθρο 4 του σχεδίου νόμου για την εξυγίανση ρυθμίζει την τάξη των απαιτήσεων σε περίπτωση εκκαθάρισης ενός υπό εξυγίανση ιδρύματος. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3, οι απαιτήσεις των ανασφάλιστων καταθετών στην εκκαθάριση θα κατατάσσονται πριν από τις απαιτήσεις των άλλων γενικών ανασφάλιστων πιστωτών. Αυτό φαίνεται να υπαγορεύεται από τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και από πρακτικούς λόγους που αφορούν ειδικά την Κύπρο και τον τραπεζικό της τομέα. Εντούτοις, η ΕΚΤ τονίζει ότι η αρχή της σύμμετρης κατάταξης των ανασφάλιστων πιστωτών (*pari passu*) έχει καθιερωθεί σε πρόσφατη περί εξυγίανσης νομοθεσία άλλων χωρών της ευρωζώνης, περιλαμβανόμενης της Ισπανίας και της Ιρλανδίας. Οι απόψεις σχετικά με τις συνέπειες της χορήγησης προνομίου κατάταξης στους καταθέτες διαφοροποιούνται σημαντικά, καθώς ένα τέτοιο προνόμιο κατάταξης θα μπορούσε να επηρεάσει το κόστος χρηματοδότησης των τραπεζών, λόγω της μεγαλύτερης προσπάθειας που ενδέχεται να καταβάλουν οι λοιποί πιστωτές για να εξασφαλίσουν τις απαιτήσεις τους. Οι συνέπειες αυτές θα μπορούσαν σε κάποιο βαθμό να μετριαστούν, εάν το ως άνω προνόμιο προβλεπόταν μόνο για τις εγγυημένες καταθέσεις. Η πρόβλεψη προνομίου για τις ασφαλισμένες καταθέσεις δικαιολογείται, καθώς μειώνει τις πιθανές ζημιές των ασφαλισμένων καταθετών ενός υπό εκκαθάριση ιδρύματος και, ως εκ τούτου, τον κίνδυνο μαζικής απόσυρσης καταθέσεων (*bank run*) και υπερβολικής επιβάρυνσης του συστήματος εγγύησης καταθέσεων¹⁰.
- 3.2 Επιπλέον, το άρθρο 5 παράγραφος 6 του σχεδίου νόμου για την εξυγίανση θα υποχρεώνει την ΚΤΚ, κατά την άσκηση των εξουσιών της ως αρχής εξυγίανσης, να λαμβάνει όλα τα μέτρα που είναι απαραίτητα για τη διασφάλιση του αποτελεσματικού διαχωρισμού μεταξύ των εποπτικών καθηκόντων της, σύμφωνα με τους περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμους του 2002 έως του 2007¹¹, και των σχετικών με την εξυγίανση καθηκόντων της, όπως προβλέπονται στο

⁹ Βλ. γνώμες CON/2011/29 και CON/2011/93. Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ δημοσιεύονται στο δικτυακό της τόπο (www.ecb.europa.eu).

¹⁰ Βλ. παράγραφο 4 της γνώμης CON/2013/3 και παράγραφο 8.2 της γνώμης CON/2012/99.

¹¹ Νόμος 138(I)/2002, Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας αριθ. 3624, 19 Ιουλίου 2002.

σχέδιο νόμου για την εξυγίανση. Η ΕΚΤ προσδοκά ότι ο ίδιος βαθμός διαχωρισμού θα εφαρμοστεί και στα σχετικά με τη νομισματική πολιτική καθήκοντα της ΚΤΚ, σύμφωνα με τη Συνθήκη και το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

- 3.3 Ακόμη, η ΕΚΤ παραπέμπει στην αρχή της οικονομικής ανεξαρτησίας που επιτάσσει τα κράτη μέλη να μην οδηγούν τις οικείες ΕθνΚΤ σε κατάσταση ανεπάρκειας οικονομικών πόρων, με αποτέλεσμα την αδυναμία τους να ασκήσουν στο ακέραιο τα καθήκοντά τους¹². Η ΕΚΤ προσδοκά ότι τα νέα καθήκοντα που αναθέτει στην ΚΤΚ το σχέδιο νόμου για την εξυγίανση δεν θα επηρεάσουν τους πόρους που αυτή σήμερα διαθέτει για την εποπτεία και για την εκτέλεση των καθηκόντων της όσον αφορά τη νομισματική πολιτική.
- 3.4 Εξάλλου, στο άρθρο 6 παράγραφος 1 του σχεδίου νόμου για την εξυγίανση, με τον τίτλο «Περιστάσεις για την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης», προβλέπεται ότι η αρχή εξυγίανσης μπορεί να λαμβάνει μέτρα εξυγίανσης μόνο σε σχέση με ιδρύματα που, σύμφωνα με την αξιολόγηση της ΚΤΚ, ως αρχής εξυγίανσης, έχουν παύσει ή ενδέχεται να παύσουν να είναι βιώσιμα, δημιουργώντας έτσι έναν εύλογο κίνδυνο, το ίδρυμα να μην είναι σε θέση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του ή/και να συνεχίσει τη δραστηριότητά του (going concern). Η ΕΚΤ χαιρετίζει την εφαρμογή, σύμφωνα με το σχέδιο νόμου για την εξυγίανση, μέτρων εξυγίανσης αποκλειστικά σε μη βιώσιμα ιδρύματα, τόσο για λόγους δικαιοπολιτικούς, όσο και για λόγους συνέπειας με την πρόταση της Επιτροπής της 6ης Ιουνίου 2012 για ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο ανάκαμψης και εξυγίανσης τραπεζών¹³.
- 3.5 Η ΕΚΤ σημειώνει ότι το άρθρο 12 του σχεδίου νόμου δεν εξαιρεί τις εγγυημένες καταθέσεις από το πεδίο εφαρμογής των μέτρων που αφορούν τη διάσωση με ίδια μέσα. Ταυτόχρονα, με βάση τις γενικές αρχές του σχεδίου νόμου¹⁴ συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι εγγυημένες καταθέσεις δεν θα επηρεάζονταν σε περίπτωση διάσωσης με ίδια μέσα. Για λόγους σαφήνειας η ΕΚΤ καλεί την αιτούσα αρχή να εξετάσει τη δυνατότητα εισαγωγής ρητής αναφοράς, στο άρθρο 12 του σχεδίου νόμου, στην εξαίρεση των εγγυημένων καταθέσεων από το πεδίο εφαρμογής μιας πιθανής διάσωσης με ίδια μέσα.
- 3.6 Τέλος, η ΕΚΤ σημειώνει ότι το σχέδιο νόμου για την εξυγίανση εξουσιοδοτεί την ΚΤΚ, ως αρχή εξυγίανσης, να εκδίδει οδηγίες ή διατάγματα προκειμένου να θέσει σε εφαρμογή τις αποφάσεις της¹⁵. Το σχέδιο νόμου για την εξυγίανση θα μπορούσε να προβλέπει περαιτέρω ρυθμίσεις για την

¹² Βλ. έκθεση της ΕΚΤ του 2012 για τη σύγκλιση, σ. 29.

¹³ Πρόταση για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση των οδηγιών 77/91/ΕΟΚ και 82/891/ΕΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ και 2011/35/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 [COM(2012) 280 τελικό].

¹⁴ Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) για την προστασία των καταθετών και άρθρο 4 παράγραφος 3 για την προτεραιότητα των απαιτήσεων από εγγυημένες καταθέσεις, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο δ), στο οποίο αποτυπώνεται η αρχή της μη περιέλευσης των πιστωτών, κατά την εξυγίανση, σε θέση δυσμενέστερη από εκείνη στην οποία θα βρίσκονταν εάν είχε λάβει χώρα εκκαθάριση.

¹⁵ Ενδεικτικά βλ. άρθρο 8 παράγραφος 1 του σχεδίου νόμου για την εξυγίανση.

εφαρμογή των οδηγιών ή διαταγμάτων που εκδίδει η ΚΤΚ ως αρχή εξυγίανσης, όπως επίσης και άλλα μέτρα για την εφαρμογή του ίδιου του σχεδίου νόμου. Εν προκειμένω η αιτούσα αρχή θα μπορούσε να εξετάσει τη δυνατότητα εισαγωγής στο σχέδιο νόμου για την εξυγίανση διάταξης, βάσει της οποίας τρίτοι, περιλαμβανομένων των κυβερνητικών αρχών, θα υποχρεούνται να αναγνωρίζουν, να εφαρμόζουν και να τηρούν τους όρους των εν λόγω οδηγιών ή διαταγμάτων.

4. Τροποποιήσεις του περί της διαχείρισης χρηματοοικονομικών κρίσεων νόμου

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του περί της διαχείρισης χρηματοοικονομικών κρίσεων νόμου (εφεξής το «σχέδιο νόμου για τις κρίσεις»), το Υπουργικό Συμβούλιο της Κύπρου πρόκειται να ενεργοποιεί τον περί διαχείρισης χρηματοοικονομικών κρίσεων νόμο κατόπιν αιτήματος χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, «ώστε να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά του». Η ενεργοποίηση αυτή θα προϋποθέτει εισήγηση της ΚΤΚ, εφόσον αυτή θεωρεί πιθανόν η εξυγίανση του αιτούντος ιδρύματος να επιφέρει σοβαρότερες αρνητικές συνέπειες στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος ή/και να συνεπάγεται μεγαλύτερη δημόσια δαπάνη από την εφαρμογή μέτρων στήριξης βάσει του σχεδίου νόμου για τις κρίσεις. Το άρθρο 4 θα μπορούσε να εκληφθεί ως συμβατό με την παροχή οικονομικής στήριξης τόσο σε βιώσιμα όσο και σε μη βιώσιμα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα¹⁶. Όπως επισημάνθηκε προηγουμένως στην παρούσα γνώμη, τα μη βιώσιμα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εμπίπτουν στις ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου για την εξυγίανση. Αν και η ΕΚΤ συμφωνεί ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα πρέπει να διαθέτουν κάποιο βαθμό διακριτικής ευχέρειας όταν αποφασίζουν σε ποια ιδρύματα να χορηγήσουν κρατική στήριξη, η αλληλεπίδραση των προγραμμάτων κρατικής στήριξης με τα εθνικά πλαίσια εξυγίανσης θα πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά, ώστε να αποφεύγονται οι νομικές αμφισημίες και οι αβεβαιότητες κατά την πρακτική εφαρμογή σε περιόδους κρίσης. Η ΕΚΤ θεωρεί ότι η αναδιοργάνωση ενός μη βιώσιμου ιδρύματος ως ιδρύματος που συνεχίζει τη δραστηριότητά του («σενάριο ανοιχτής τράπεζας»), αντί της εξυγίανσής του ως ιδρύματος που έχει παύσει τη δραστηριότητά του («σενάριο κλειστής τράπεζας»), θα πρέπει να εξετάζεται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, υπό τις οποίες η κοινή εξυγίανση του πιστωτικού ιδρύματος θα ήταν σοβαρά επιζήμια για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, με αυξημένους τους κινδύνους διασυννοριακής μετάδοσης¹⁷.

5. Τροποποιήσεις των περί συνεργατικών εταιρειών νόμων

Με το άρθρο 4 του σχεδίου νόμου που τροποποιεί τους περί συνεργατικών εταιρειών νόμους εισάγεται νέο άρθρο 49ΒΑ σχετικά με την ειδική εκκαθάριση των ΣΠΙ. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι επί του παρόντος τα ΣΠΙ επωφελούνται της διασταυρούμενης εγγύησης που έχει χορηγήσει σε αυτά η Συνεργατική Κεντρική

¹⁶ Κατά το άρθρο 4, η λήψη μέτρων στήριξης προϋποθέτει τη συνδρομή των ακόλουθων προϋποθέσεων: α) ο χρηματοοικονομικός οργανισμός ζητά στήριξη για να διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά του και β) σύμφωνα με σχετική αξιολόγηση που διενεργεί η ΚΤΚ, η εξυγίανση του συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού οργανισμού, δυνάμει της νομοθεσίας για την εξυγίανση, δύναται να επιφέρει σοβαρότερες αρνητικές συνέπειες στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος ή και θα συνεπαγόταν μεγαλύτερη δημόσια δαπάνη από την εφαρμογή μέτρων στήριξης δυνάμει του περί της διαχείρισης χρηματοοικονομικών κρίσεων νόμου.

¹⁷ Βλ. παράγραφο 6 της γνώμης CON/2013/3 και παραγράφους 1 και 6.2 της γνώμης CON/2012/99.

Τράπεζα¹⁸. Αν και δεν προβλέπεται ρητά στο σχέδιο νόμου, η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι η εκκαθάριση ενός συγκεκριμένου ΣΠΙ θα ήταν δυνατή μόνο υπό την παραδοχή ότι η διασταυρούμενη εγγύηση θα μπορούσε να αρθεί, έστω προσωρινά και σε ατομική βάση.

6. Η θέσπιση και λειτουργία πλαισίου προστασίας των καταθέσεων και εξυγίανσης πιστωτικών και λοιπών ιδρυμάτων

Όπως ήδη εξηγήθηκε στην παρούσα γνώμη, το προτεινόμενο Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων θα αποζημιώνει τους καταθέτες, ενώ το προτεινόμενο Ταμείο Εξυγίανσης θα χρηματοδοτεί τα μέτρα εξυγίανσης. Η ΕΚΤ σημειώνει με ικανοποίηση ότι ενώ το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων δύναται να δανείζεται από το Ταμείο Εξυγίανσης, το τελευταίο δεν δύναται να δανείζεται από το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων εάν τα διαθέσιμα κεφάλαια αυτού δεν επαρκούν για την εκπλήρωση των καθηκόντων του¹⁹. Εξάλλου, η σαφής διάκριση των δύο ταμείων από άποψη δανειοδοτικής ικανότητας συνάδει με το σχέδιο νόμου για την εξυγίανση, σύμφωνα με το οποίο η χρηματοδότηση της εφαρμογής των μέτρων εξυγίανσης εμπίπτει στην αποστολή του Ταμείου Εξυγίανσης, με το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων να περιορίζεται στην καταβολή ποσού ίσου με την αξία των καλυπτόμενων καταθέσεων²⁰.

7. Τροποποιήσεις του περί ειδικού φόρου πιστωτικού ιδρύματος νόμου

Το σχέδιο νόμου που τροποποιεί τον περί ειδικού φόρου πιστωτικού ιδρύματος νόμο αποτυπώνει την αντικατάσταση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας από το Ταμείο Εξυγίανσης και προβλέπει τη μεταφορά των 25/60 των συνολικών εσόδων του πρώτου από την επιβολή του ειδικού φόρου ενόψει της χρηματοδότησης του Ταμείου Εξυγίανσης, από την 1η Ιανουαρίου 2017, σε ειδικό λογαριασμό τηρούμενο στην ΚΤΚ. Εν προκειμένω η ΕΚΤ εφιστά την προσοχή της αιτούσας αρχής στη γνώμη CON/2011/29²¹.

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 1 Φεβρουαρίου 2013.

[υπογραφή]

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI

¹⁸ Τις υποχρεώσεις της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας εγγυώνται με τη σειρά τους, ως μέτοχοί της, τα ΣΠΙ.

¹⁹ Βλ. άρθρο 10 παράγραφος 1 του περί σύστασης και λειτουργίας σχεδίου προστασίας καταθέσεων και εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων σχεδίου νόμου.

²⁰ Βλ. άρθρο 9 παράγραφος 6 και άρθρο 10 παράγραφος 7 του σχεδίου νόμου για την εξυγίανση.

²¹ Βλ. ιδίως παράγραφο 2.